

Co-funded by
the European Union

RAPORT DE MONITORIZARE CIVICĂ

Starea spațiilor verzi și gestionarea deșeurilor în localitățile Pîrlița și Gălășeni

Echipa de monitori civici:

Ilinca URECHE

Mariana CASAȚAN

Sebastian URSACHI

Coordonator:

Natalia MUNTEANU

Raportul a fost elaborat de trei tineri din **municipiul Bălți**, selectați în urma unui [apel public](#) de participare în cadrul proiectul „**EmpowerYouth: consolidarea capacității organizațiilor de tineret de a influența procesul decizional asupra problemelor care contează cel mai mult pentru tineri**”, implementat de [Centrul de Cercetare și Advocacy în Afaceri Europene din Republica Moldova](#).

Introducere

Activitatea de monitorizare civică de mediu s-a desfășurat în satul Pîrlița din raionul Fălești și satul Gălășeni din raionul Rîșcani. Tinerii monitori din municipiul Bălți s-au concentrat asupra modului de gestionare a deșeurilor la nivel regional, a impactului acestuia asupra mediului și sănătății populației, precum și asupra gradului de implementare a politicilor publice de mediu.

Tema a fost aleasă datorită impactului semnificativ pe care gestionarea deșeurilor îl are asupra calității vieții locuitorilor, sănătății publice și protecției mediului. Alegerea subiectului a fost determinată și de existența unor probleme semnalate de cetățeni privind colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor. Activitatea de monitorizare a vizat evaluarea infrastructurii existente și a practicilor de gestionare a deșeurilor în localitățile [Pîrlița](#) și [Gălășeni](#), situate în nordul Republicii Moldova.

Localitățile monitorizate fac parte din [Regiunea de Management al Deșeurilor nr. 7](#) (RMD-7), cu centrul la municipiul Bălți. Potrivit Ministerului Mediului, regiunea se confruntă cu provocări legate de existența gunoiștilor neautorizate, nivelul redus al reciclării și lipsa infrastructurii moderne de colectare și tratare a deșeurilor. În anul 2025 a fost lansat un studiu de fezabilitate pentru dezvoltarea sistemului regional integrat de gestionare a deșeurilor, care prevede construirea unor facilități moderne de colectare, sortare, reciclare și depozitare conformă. Implementarea acestui sistem este considerată esențială pentru reducerea impactului asupra mediului și închiderea treptată a gunoiștilor neautorizate din regiune.

În Pîrlița gestionarea deșeurilor este realizată prin intermediul întreprinderii municipale locale „Comunal Serv-Prim”, fondată de Consiliul Local care utilizează un tractor pentru colectarea și transportul deșeurilor. Localitatea are o populație de aproximativ 3351 de locuitori și 1098 de gospodării, conform Recensământului Populației din anul 2024. Aproximativ 76% dintre gospodării sunt conectate la sistemul de aprovizionare cu apă, însă în localitate lipsește sistemul centralizat de canalizare. În sat există trei gunoiști, însă niciuna nu este autorizată conform cerințelor de mediu. Două dintre acestea sunt nefuncționale sau interzise pentru utilizare, iar la cea de-a treia depozitarea este permisă doar întreprinderii municipale, ceea ce limitează accesul direct al populației.

În Gălășeni monitorizarea a vizat atât gestionarea deșeurilor, cât și starea spațiilor verzi și protecția resurselor naturale locale. Satul are aproximativ 1533 de locuitori și 640 de gospodării. Aproximativ 19% dintre gospodării sunt conectate la sistemul centralizat de aprovizionare cu apă, iar circa 61% nu dispun de conectare la apeduct, potrivit datelor Recensământului Populației din 2024.

Localitatea este amplasată în apropierea unei păduri care reprezintă o resursă naturală importantă pentru comunitate și pentru biodiversitatea locală. Totuși, în ultimii ani au fost observate reduceri ale suprafețelor împădurite și zone unde au avut loc defrișări. Fosta gunoiște amplasată în apropierea pădurii a fost închisă în urma noilor reglementări de mediu, iar terenul s-a regenerat treptat și s-a transformat într-un spațiu verde. Ulterior, autoritățile locale au amenajat o altă gunoiște la marginea satului, care, deși nu este autorizată conform normelor de mediu, este întreținută și gestionată de autoritățile locale.

Prin activitatea de monitorizare, echipa și-a propus să analizeze modul în care autoritățile locale gestionează problemele de mediu, să identifice dificultățile existente și să formuleze recomandări pentru îmbunătățirea serviciilor de salubritate, protecția mediului și implicarea comunității în procesul decizional.

Monitorii civici

Echipa de monitori civici de mediu este formată din **Ilinca Ureche, Mariana Casauțan și Sebastian Ursachi**. Aceștia sunt din mun. Bălți și au vârste cuprinse între 16 și 17 de ani.

Problemele de mediu monitorizate la Pîrlița și Gălășeni

1. Gestionarea deșeurilor în satul Pîrlița
2. Gestionarea deșeurilor în satul Gălășeni
3. Spațiile verzi din satul Gălășeni

Gestionarea deșeurilor în satul Pîrlița

În Pîrlița deși există o întreprindere municipală locală responsabilă de colectare și transport, infrastructura de salubritate rămâne insuficient dezvoltată. În localitate funcționează trei gunoști, însă niciuna nu este autorizată conform cerințelor de mediu. Două dintre acestea sunt nefuncționale sau interzise, iar accesul populației este limitat la o singură zonă de depozitare, destinată în principal serviciului de salubritate. De asemenea, lipsa sistemului de canalizare și acoperirea parțială a serviciilor de apă indică vulnerabilități suplimentare în infrastructură de mediu.

La Pîrlița o parte dintre gospodăriile au semnat contracte cu întreprinderea municipală responsabilă de salubritate și achită o taxă lunară de 20 lei per persoană pentru evacuarea deșeurilor, la care se adaugă încă 10 lei pentru amenajarea localității. (Anexa 1.1)

Cu toate acestea, monitorizarea a evidențiat dificultăți în funcționarea efectivă a serviciului de colectare a gunoierilor. În anumite zone ale satului - accesul utilajului de colectare (tractorul) este limitat sau imposibil din cauza infrastructurii rutiere, ceea ce face ca serviciul să nu acopere uniform întreaga localitate. În aceste situații, locuitorii sunt nevoiți să transporte deșeurile până la drumul central, ceea ce generează disconfort și practici neuniforme de depozitare, inclusiv lăsarea temporară a deșeurilor la porțile vecinilor. (Anexa 1.2)

În același timp, cetățenii nu au posibilitatea de a transporta individual deșeurile la gunoiște, ceea ce creează o dependență de serviciul municipal de colectare. Această situație limitează flexibilitatea comunității și poate contribui la apariția unor probleme de gestionare informală a deșeurilor în zonele mai greu accesibile.

Primăria Pîrlița a fost selectată pentru monitorizare datorită responsabilității directe pe care o are în gestionarea serviciilor de salubritate și a infrastructurii locale de colectare a deșeurilor. În localitate funcționează ÎM „Comunal Serv-Prim” implicată în colectarea și transportarea deșeurilor, iar existența unui sistem de taxare a populației pentru serviciile de salubritate face ca acest domeniu să fie relevant pentru evaluarea transparenței și eficienței serviciilor publice locale.

Un alt motiv pentru alegerea acestei autorități îl reprezintă problemele semnalate de comunitate privind accesul inegal la serviciile de colectare a deșeurilor. În anumite zone ale satului infrastructura rutieră limitează accesul tractorului utilizat pentru evacuarea deșeurilor, iar locuitorii sunt nevoiți să transporte gunoiul până la drumul principal. Lipsa unei infrastructuri moderne și restricțiile privind accesul populației la depozitele de deșeurii generează dificultăți suplimentare pentru comunitate. (Anexa 1.3)

Tema monitorizării este importantă și prin impactul direct pe care gestionarea deșeurilor îl are asupra mediului și sănătății publice. În plus, existența mai multor gunoiști neautorizate și lipsa unor soluții durabile de gestionare a deșeurilor evidențiază necesitatea unei monitorizări civice și a unor măsuri de îmbunătățire a infrastructurii și serviciilor de mediu la nivel local. (Anexa 1.4)

Gestionarea deșeurilor în satul Gălășeni

În Gălășeni principalele probleme țin de modul de organizare a colectării și depozitării deșeurilor. Deși a fost amenajată o nouă gunoiște la marginea satului, aceasta nu este autorizată conform standardelor de mediu, ceea ce ridică riscuri de poluare a solului și a apelor subterane. (Anexa 2.1)

În plus, existența unei foste gunoiști în apropierea pădurii indică o istorie de presiune asupra mediului, chiar dacă zona respectivă s-a regenerat ulterior. Gestionarea actuală rămâne dependentă de capacitățile locale și nu respectă pe deplin normele de protecție a mediului.

În Gălășeni scopul principal al activității de monitorizare a fost evaluarea modului în care politicile și măsurile de protecție a mediului sunt aplicate la nivel local, cu accent pe gestionarea deșeurilor și protecția spațiilor verzi. Monitorizarea a urmărit identificarea principalelor probleme și lacune existente în domeniul managementului deșeurilor, inclusiv condițiile de funcționare ale gunoiștii locale și impactul asupra mediului înconjurător. Activitatea a vizat analiza stării spațiilor verzi și a fondului forestier din apropierea localității Gălășeni, în contextul reducerii suprafețelor împădurite și al necesității protejării biodiversității locale.

Un alt obiectiv important a fost formularea unor recomandări pentru îmbunătățirea infrastructurii de mediu și pentru dezvoltarea unor practici mai responsabile de gestionare a deșeurilor. Totodată, monitorizarea a urmărit creșterea nivelului de informare și implicare civică a comunității în procesul de protecție a mediului și promovarea unei atitudini mai responsabile față de natură și spațiile publice.

Percepția comunității asupra problemelor de mediu

Primăria Gălășeni administrează două localități – Gălășeni și Mălăiești – și are responsabilități în domeniul protecției mediului, gestionării deșeurilor și amenajării spațiilor publice. În prezent autoritatea publică locală nu implementează investiții majore în dezvoltarea spațiilor verzi, însă reprezentanții administrației și-au exprimat deschiderea pentru accesarea unor proiecte și finanțări care să contribuie la îmbunătățirea acestui domeniu. (Anexa 2.2)

Tinerii au discutat cu cetățenii din localitate pentru a identifica principalele probleme de mediu și percepția comunității asupra serviciilor publice. Locuitorii au menționat dificultăți legate de gestionarea deșeurilor, lipsa tomberoanelor în anumite zone și necesitatea unei implicări mai active a autorităților locale în organizarea colectării și evacuării deșeurilor.

În cadrul discuțiilor cu locuitorii, a fost evidențiat interesul comunității pentru îmbunătățirea serviciilor de salubritate și pentru dezvoltarea unei infrastructuri mai accesibile de colectare a deșeurilor. Mai mulți cetățeni au menționat necesitatea amplasării tomberoanelor în localitate și implicarea mai activă a autorităților locale în organizarea colectării și transportării deșeurilor la gunoște. Potrivit localnicilor, nu toate gospodăriile au posibilitatea de a transporta individual deșeurile, ceea ce creează dificultăți și favorizează depozitarea necorespunzătoare a acestora.

Aceste constatări reflectă existența unei nevoi reale de dezvoltare a infrastructurii de mediu și a unei colaborări mai eficiente între administrația locală și comunitate în domeniul gestionării deșeurilor.

Spațiile verzi și pădurile din Gălășeni

În același timp, în Gălășeni au fost observate probleme legate de spațiile verzi și fondul forestier. Deși proximitatea pădurii reprezintă un avantaj ecologic important, se constată o reducere treptată a suprafețelor împădurite și existența unor zone afectate de defrișări. Aceste procese pot contribui la pierderea biodiversității și la creșterea riscurilor de degradare a solului. În același timp, lipsa unor măsuri clare de protecție și extindere a spațiilor verzi limitează potențialul ecologic al localității. (Anexa 3)

În ansamblu, cele două localități se confruntă cu probleme comune legate de infrastructura de mediu, în special în domeniul gestionării deșeurilor, iar în cazul Gălășeni se adaugă și vulnerabilități privind pădurile și spațiile verzi.

Constatările echipei de monitorizare se înscriu într-un context național mai larg. Potrivit [Barometrului opiniei publice în domeniul tranziției verzi](#), lansat pe 18 martie 2026, de Ziua Globală a Reciclării, aproximativ 70% dintre cetățenii Republicii Moldova se declară preocupați de starea mediului. Totodată, studiul arată că problemele legate de infrastructura de salubritate și gestionarea deșeurilor reprezintă unele dintre principalele dificultăți percepute la nivel local.

Deși majoritatea cetățenilor declară că evacuează deșeurile în locuri amenajate, doar 30% practică colectarea separată a deșeurilor, iar aproximativ 38% declară că reciclează. Rezultatele sugerează că lipsa infrastructurii și a serviciilor adecvate reprezintă una dintre principalele bariere în adoptarea unor practici moderne de gestionare a deșeurilor. Studiul mai relevă că populația este dispusă să adopte comportamente ecologice atunci când există servicii accesibile și infrastructură funcțională, ceea ce confirmă importanța investițiilor în colectarea, transportarea și gestionarea corespunzătoare a deșeurilor la nivel local.

Metodologia și instrumentele utilizate

Activitatea de monitorizare civică a fost realizată prin utilizarea unei combinații de metode calitative și cantitative, care au permis o analiză complexă a situației de mediu din localitățile monitorizate.

Au fost utilizate următoarele instrumente și metode:

- analiza documentelor oficiale și a strategiilor de dezvoltare locală;
- cercetarea informațiilor disponibile online pe paginile instituțiilor publice;
- analiza datelor statistice privind populația, gospodăriile și infrastructura locală;
- solicitări de informații adresate autorităților publice locale;
- discuții și interviuri informale cu reprezentanți ai administrației publice locale;
- discuții directe cu cetățenii din comunități;
- observații în teren privind starea infrastructurii de mediu (gunoiști, spații verzi, zone afectate de deșeuri);
- analiza vizuală a zonelor cu impact asupra mediului (depozite de deșeuri, zone forestiere, cursuri de apă).

Prin aplicarea acestor metode, echipa de monitorizare a urmărit obținerea unei imagini reale asupra modului în care sunt implementate politicile de mediu și asupra principalelor provocări existente la nivel local.

Obiective naționale și locale de mediu și climă

Pentru monitorizarea realizată în localitățile Pîrlița și Gălășeni au fost identificate mai multe obiective de mediu, care stau la baza politicilor publice.

La nivel local, în cele două comunități, sunt relevante obiectivele din [strategiile](#) de dezvoltare locală și din activitatea administrațiilor publice, precum:

- îmbunătățirea serviciilor de salubritate și organizarea colectării deșeurilor;
- modernizarea infrastructurii de mediu (apă, deșeuri, spații verzi);
- protecția zonelor naturale și a pădurilor din proximitatea localităților;
- creșterea calității vieții și reducerea impactului poluării asupra populației;
- dezvoltarea și întreținerea spațiilor verzi la nivel local.

Ghid de [DIY grădinărit urban](#) care conține instrucțiuni și pentru pajiște urbană.

Concluzie

În urma activității de monitorizare desfășurate în satele Pîrlița și Gălășeni se constată că gestionarea deșeurilor reprezintă una dintre principalele provocări de mediu la nivel local, cu impact direct asupra calității vieții și a stării mediului.

În Pîrlița existența unei întreprinderi municipale de salubritate și a unui sistem de colectare reprezintă un pas important, însă infrastructura rămâne insuficient dezvoltată, iar lipsa unor gunoști autorizate și accesibile populației limitează eficiența sistemului de management al deșeurilor.

În Gălășeni deși există inițiative locale și o anumită preocupare pentru protecția mediului, problemele legate de gestionarea deșeurilor și reducerea spațiilor verzi indică necesitatea unor intervenții suplimentare și a unei planificări mai eficiente.

În ambele localități se observă o dependență ridicată de infrastructura existentă și o nevoie clară de modernizare a serviciilor de salubritate, precum și de consolidare a măsurilor de protecție a mediului.

Totodată, implicarea comunității și transparența autorităților pot fi îmbunătățite pentru a sprijini o gestionare mai eficientă și sustenabilă a resurselor locale.

În ansamblu, monitorizarea evidențiază necesitatea unor investiții continue în infrastructura de mediu și a unei colaborări mai strânse între autorități și cetățeni pentru protejarea mediului și îmbunătățirea calității vieții în comunitățile rurale.

Reacția Primăriei Pîrlița, raionul Fălești

Primăria Pîrlița consideră că implicarea tinerilor în procesele de monitorizare și evaluare a politicilor publice reprezintă un exemplu de responsabilitate civică și contribuie la dezvoltarea unei comunități mai informate și mai implicate.

În răspunsul transmis, Primăria subliniază că observațiile privind accesul la serviciile de salubritate, infrastructura locală și necesitatea îmbunătățirii managementului deșeurilor vor fi analizate în vederea identificării unor soluții fezabile și durabile. Totodată, recomandările formulate de tineri sunt considerate utile pentru planificarea viitoarelor măsuri de dezvoltare și protecție a mediului.

Autoritatea locală își exprimă susținerea pentru implicarea cetățenilor și a tinerilor în procesele decizionale privind protecția mediului, considerând că astfel de inițiative contribuie la creșterea transparenței, consolidarea dialogului dintre administrație și comunitate și îmbunătățirea serviciilor publice.

Reacția Primăriei Gălășeni, raionul Rîșcani

Primăria Gălășeni apreciază implicarea tinerilor în monitorizarea problemelor de mediu și consideră că vizitele în teren, discuțiile cu locuitorii și analiza aspectelor privind gestionarea deșeurilor și protecția spațiilor verzi oferă o imagine utilă asupra provocărilor existente în comunitate. Autoritatea locală valorizează faptul că raportul combină observațiile directe cu opiniile cetățenilor, evidențiind atât problemele identificate, cât și oportunitățile de îmbunătățire. (Anexa 5).

Primăria consideră exercițiul de monitorizare o contribuție constructivă la dezvoltarea localității și menționează că recomandările formulate vor fi analizate în funcție de prioritățile comunității și de posibilitățile de atragere a resurselor necesare pentru modernizarea infrastructurii de mediu și protejarea spațiilor verzi.

De asemenea, autoritatea locală salută implicarea activă a tinerilor în viața comunității, apreciind promovarea responsabilității față de mediu, a spiritului civic și a participării publice. Primăria își exprimă deschiderea pentru colaborări viitoare în domeniul protecției mediului și al dezvoltării comunitare.

Anexa 1.1

Anexa 1.2

Anexa 1.3

Anexa 1.4

Anexa 2.1

Anexa 2.2

Co-funded by
the European Union

Anexa 3

Anexa 4

**REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL FĂLEȘTI
PRIMĂRIA PÎRLIȚA**

MD 5941 C/F 1007601002706
tel. 0 259-62-3-36, 0 259-62-000
primaria.pirlita-falesti@apl.gov.md
pirlitaprimaria@gmail.com

Către echipa de monitori civici de mediu
Ilinca Ureche, Mariana Casauțan și Sebastian Ursachi

Stimați tineri,

Vă mulțumim pentru transmiterea raportului de monitorizare civică privind managementul deșeurilor în satul Pîrlița și pentru interesul manifestat față de problemele de mediu din comunitatea noastră.

Apreciem efortul depus în documentarea situației din teren, analiza informațiilor disponibile și formularea observațiilor și recomandărilor prezentate în raport. Considerăm că implicarea tinerilor în procesele de monitorizare și evaluare a politicilor publice locale reprezintă un exemplu de responsabilitate civică și contribuie la dezvoltarea unei comunități mai informate și mai implicate.

Observațiile privind accesul la serviciile de salubritate, infrastructura locală și necesitatea îmbunătățirii managementului deșeurilor vor fi analizate de autoritatea publică locală în vederea identificării unor soluții fezabile și durabile. Totodată, recomandările formulate constituie un suport util pentru planificarea viitoarelor măsuri de dezvoltare și protecție a mediului.

Primăria satului Pîrlița susține în mod activ implicarea cetățenilor și a tinerilor în procesele decizionale privind protecția mediului și consideră că astfel de exerciții contribuie la consolidarea transparenței, dialogului cu cetățenii și îmbunătățirea continuă a serviciilor publice locale.

Vă felicităm pentru inițiativa și profesionalismul de care ați dat dovadă și vă încurajăm să continuați activitățile de monitorizare și promovare a unui mediu curat și sănătos.

Cu respect,

Primarul satului Pîrlița

Cu respect,
Primar

Digitally signed by Tarlapan Ghenadie
Date: 2026.06.04 15:37:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Ghenadie TARLAPAN

Anexa 5

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL RÎȘCANI
CONSILIUL COMUNAL
GĂLĂȘENI

MD-5620 s.Gălășeni r.Rîșcani

tel.(256) 42-2-36

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
РЫШКАНСКИЙ РАЙОН
КОММУНАЛЬНЫЙ СОВЕТ
ГЭЛЭШЕНЬ

МД-5620 с.Гэлэшень Рышканский р-он.

тел.(256) 42-2-36

Stimați membri ai echipei,

Am recepționat cu interes raportul de monitorizare civică elaborat în cadrul proiectului „EmpowerYouth” și vă mulțumim pentru timpul și dedicarea investite în documentarea situației de mediu din comuna Gălășeni.

Vizita în teren, discuțiile cu locuitorii și analiza aspectelor ce țin de gestionarea deșeurilor și protecția spațiilor verzi oferă o perspectivă utilă asupra provocărilor cu care se confruntă comunitatea noastră. Considerăm valoroasă abordarea prin care ați îmbinat observațiile directe cu opiniile cetățenilor, reușind să evidențiați atât problemele existente, cât și oportunitățile de îmbunătățire.

Autoritatea publică locală privește acest exercițiu de monitorizare ca pe o contribuție constructivă la dezvoltarea comunității. Recomandările formulate vor fi analizate în contextul priorităților locale și al posibilităților de atragere a resurselor necesare pentru modernizarea infrastructurii de mediu și protejarea patrimoniului natural al localității.

Ne bucură faptul că tinerii aleg să se implice activ în viața comunității și să promoveze valori precum responsabilitatea față de mediu, spiritul civic și participarea publică. Astfel de inițiative contribuie la consolidarea unei relații bazate pe încredere și cooperare între administrația publică locală și cetățeni.

Vă mulțumim pentru interesul manifestat față de localitatea noastră și vă asigurăm de deschiderea Primăriei Gălășeni pentru colaborări viitoare în domeniul protecției mediului și dezvoltării comunitare.

Cu respect,

Primarul comunei Gălășeni

Digitally signed by Brînză Victor
Date: 2026.06.08 15:24:00 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Brînză Victor